

ราชาปราชญ์ตามปรัชญาของเพลโต Philosopher King in Philosophy of Plato

อาทิตย์ ผ่านพูล¹ อภิชาติ เหมือยไธสง² ณฐอร เจือจันทร์³

มนต์เทียน มนตราภิบุลย์⁴ และพระณัฐวุฒิ อภิบุญโญ⁵

Artit Phanphoon¹ Aphichit Mueaithaisong² Nathaorn Chuachan³

Monthien Montrapibooly⁴ And Phra Nathawut Phanthali⁵

อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง^{1,2,3,4,5}

Permanent Lecturer of Bachelor of Political Science Programs in Political Science^{1,2,3,4,5}

¹Corresponding Author, E-mail : Artitphanphoon6410@gmail.com

²Corresponding Author, E-mail : chit2u@hotmail.com

³Corresponding Author, E-mail : nathaorn2525@gmail.com

⁴Corresponding Author, E-mail : montrapibuly@gmail.com

⁵Corresponding Author, E-mail : pantalee200134go@gmail.com

Received 15/09/2023 | Revised 27/09/2023 | Accepted 27/09/2023

บทความวิชาการ (Academic Article)

บทคัดย่อ

ในหนังสืออูโตมรัฐ เพลโตแบ่งประชาชนออกเป็น 3 ชั้น ได้แก่ 1) คณะราชาปราชญ์ ทำหน้าที่เป็นผู้ปกครองรัฐ มีคุณธรรมประจำตนคือเหตุผลและปัญญา 2) ชั้นพิทักษ์ ทำหน้าที่ปกป้องคุ้มครองรัฐ ช่วยคณะราชาปราชญ์ในการปกครองรัฐ มีคุณธรรมประจำตนคือความกล้าหาญ 3) ประชาชนหรือชนชั้นทั่วไป มีหน้าที่ทั่วไปในฐานะสร้างความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจให้แก่ส่วนรวม มีคุณธรรมประจำตนคือความอยากและความต้องการ ตามระบบของการศึกษาผู้ที่สอบผ่านจะได้เลื่อนขึ้นเป็นชนชั้นที่สูงขึ้น ส่วนผู้ที่สอบไม่ผ่านจะอยู่ในชนชั้นเดิม ดังนั้น ราชาปราชญ์จึงเป็นผู้ที่สอบผ่านจากชนชั้นผู้พิทักษ์ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติเพื่อทำหน้าที่เป็นผู้ปกครองสูงสุด ภาคทฤษฎีคือการผ่านการศึกษามาตามลำดับ เหตุผลได้จากภาคปฏิบัติที่ได้ทดลองงานด้านการปกครองอย่างครบถ้วนสมบูรณ์และสามารถที่จะทำการปกครองได้อย่างแท้จริง ส่วนปัญญาเป็นลักษณะของการเข้าถึงแบบของความคิดสูงสุด (Idea of the Good) ได้และแสดงออกมาในลักษณะที่สามารถจัดการปกครองในรัฐได้อย่างประสานสัมพันธ์ ทำให้เกิดความสามัคคีขึ้นภายในรัฐ ทุกคนภายในรัฐจะหลอมรวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ไม่มีความขัดแย้ง และดำเนินไปตามวิถีของธรรมชาติ นอกจากจะต้องผ่านการศึกษาคัดเลือกตามขั้นตอนแล้วจะมีครอบครัวและกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินไม่ได้

คำสำคัญ: ราชาปราชญ์; ปรัชญาของเพลโต

Abstract

In Plato's "The Republic" society is divided into three classes: The Philosopher Kings who govern the state. They embody reason and wisdom as their inherent virtues. The Guardians' role is to protect and defend the state, assisting the rulers in governance. Their characteristic virtue is courage. The Producers, or the general populace, are responsible for generating economic prosperity for the community. Their inherent qualities include desire and need. According to the educational system, those who pass specific examinations may ascend in class, while those who do not pass remain within their current course. Consequently, Philosopher Kings have passed theoretical and practical analyses from the guardian class, qualifying them to govern. Theoretically, this passage involves a sequence of education. It is based on comprehensive governance trials to prove genuine governance capabilities. Wisdom is the trait through which the highest form of good (Idea of the Good) is accessed and expressed in a way that can manage governance in the state harmoniously. This brings unity within the state, where everyone merges into a single entity without conflict, following the path of nature. Beyond the educational and selection process, rulers do not have family or property rights, ensuring the absence of competition and the adherence to natural order within the state.

Keywords: Philosopher king; Philosophy of Plato

บทนำ

คงปฏิเสธไม่ได้ว่าเมื่อมีรัฐหรือจะเรียกว่าอะไรก็แล้วแต่เกิดขึ้นจำเป็นต้องมีผู้ปกครองหรือผู้นำ ทุกยุคที่ผ่านมาแล้วแต่ประสบชะตากรรมเดียวกันทั้งนั้นไม่ว่าแม้กระทั่งยุคกรีก หากมองถึงยุคที่มีการกล่าวถึงความเจริญด้านภูมิปัญญา นักวิชาการส่วนมากยกให้ยุคกรีกเป็นจุดเริ่มต้น หรือหากมองในแง่ของการปกครอง ยุคกรีกก็ยังได้รับการกล่าวถึงและเป็นตำราเรียนมาจนถึงปัจจุบัน เพียงแต่ว่าจุดเริ่มต้นกับปัจจุบันอาจจะมีความแตกต่างกันในเรื่องของรายละเอียด แต่นั่นก็ไม่ใช่ประเด็นที่มีความสำคัญมากนัก จุดเริ่มต้นที่ทำให้เกิดพัฒนาการต่างหากที่สำคัญมากกว่า

หากมองในแง่ของการปกครอง จุดเริ่มต้นสำคัญของแนวคิดที่เปลี่ยนผ่านจากการสนใจในธรรมชาติมาสนใจในตัวมนุษย์เกิดจากแนวคิดของนักปรัชญากรีกกลุ่มหนึ่งที่ได้เสนอแนวคิดในด้านการเมือง ปัจจุบันเราเรียกว่าปรัชญาการเมืองคลาสสิก มีนักปรัชญาเรื่องนาม 3 ท่านคือ โซเครตีส เพลโต และ อริสโตเติล นักปรัชญาการเมืองกลุ่มนี้ได้ตั้งคำถามในเชิงคุณธรรม-การเมืองเกี่ยวกับผู้ปกครอง ผู้ได้ปกครองและระบอบการเมืองในขณะนั้น รวมถึงการอยู่ร่วมกันภายใต้กรอบแนวคิดการจัดระเบียบต่างๆ ของสังคมการเมืองในเรื่องของคุณธรรม ความยุติธรรม การแสวงหาระบอบการปกครองที่ดี ผู้ปกครองที่พึงประสงค์ เป็นต้น ทั้งนี้สิ่งที่นักปรัชญาคลาสสิกให้ความสำคัญก็คือเรื่องจิตวิญญาณ โซเครตีสสอนว่าต้องหมั่นตรวจสอบจิตวิญญาณของตนเพื่อการที่จะรู้จักตนเองมากยิ่งขึ้น ใครที่ไม่เคยตรวจสอบชีวิตหรือจิตวิญญาณของตนก็ไม่มีคุณค่าต่อการดำรงอยู่ ส่วนเพลโตพยายามยกจิตวิญญาณของมนุษย์เป็นจิตวิญญาณทางการเมืองโดยเปรียบว่านครรัฐก็เหมือนกับจิตวิญญาณที่ขยายใหญ่ และอยู่ภายใต้การปกครองของราชาปราชญ์ ส่วนอริสโตเติลมองว่ามนุษย์สามารถมีชีวิตที่ดีพร้อมกับการบรรลุถึงความสมบูรณ์ได้อยู่อาศัยร่วม

สังกัดเป็นสมาชิกของสังคมการเมืองเท่านั้น ส่วนนครรัฐมีเป้าหมายในเชิงจริยธรรมมุ่งสร้างความเป็นเลิศให้กับบุคคลผ่านทาง การผสมผสานคุณธรรมในเชิงศีลธรรมกับเชิงสติปัญญาซึ่งเนื้อหาทั้งหมดเป็นเรื่องของการแสวงหาผู้ปกครองและระบอบการปกครองที่ดีที่สุด (พิศาล มุกตารศรี, 2551: 34-39)

ในหนังสืออุดมรัฐของเพลโต เขาได้เสนอปัญหาใหญ่ๆไว้ 4 ปัญหา คือ ปัญหาที่หนึ่ง คนดีคืออะไร จะสร้างคนดีได้อย่างไร (ผ่านกระบวนการของรัฐ) ปัญหาที่สอง รัฐที่ดีคืออะไร จะสร้างรัฐที่ดีได้อย่างไร (เชื่อมโยงระหว่างจริยศาสตร์กับการเมือง) ปัญหาที่สาม ความรู้ที่สูงที่สุดที่ทำให้เป็นคนดีต้องมีอะไร (เชื่อมโยงระหว่างจริยศาสตร์และการเมืองกับญาณวิทยาและอภิปรัชญา) ปัญหาที่สี่ รัฐจะนำพลเมืองไปสู่ความเป็นคนที่มีความรู้สูงสุดซึ่งได้แก่ความดีได้อย่างไร (การศึกษา) (ปริชา ช้างขวัญยืน, 2544: 76-77)

ความสัมพันธ์ระหว่างอภิปรัชญา ญาณวิทยา และจริยศาสตร์ จึงเป็นเหตุให้เพลโตต้องสร้างกรอบแนวคิดที่รัดกุมแต่ด้วยเหตุที่มนุษย์แต่ละคนไม่มีความสมบูรณ์ในตัวเอง มนุษย์แต่ละคนจึงต้องมาอาศัยอยู่ร่วมกันและพึ่งพากันและกัน การมาอยู่ร่วมกันส่งผลให้ต้องมีการแบ่งงานกันทำ ในชุมชนที่ต้องมีการแบ่งงานกันทำนี้จะเกิดปัญหาขึ้นว่า เราควรจัดโครงสร้างการปกครองอย่างไรให้เป็นธรรม เพลโตมองว่าการจัดระบอบการปกครองกับผู้ปกครองมีผลต่อรัฐอย่างมาก หากรัฐมีผู้ปกครองดี มีคุณธรรม มีสติปัญญา ระบอบการปกครองก็จะดีตามไปด้วย แม้กฎหมายก็ไม่จำเป็นต้องมี หมายความว่า หากรัฐใดมีผู้ปกครองที่ดีเลิศด้วยคุณธรรมและสติปัญญาแล้ว กฎหมายกลับกลายเป็นอุปสรรคต่อการจัดการปกครอง (วรเจตน์ ภาคีรัตน์, 2561: 86-88) ดังนั้น ผู้ที่มีคุณธรรมและสติปัญญาจึงมีความเหมาะสมในการเป็นผู้ปกครองมากที่สุด ซึ่งได้แก่แนวคิดเรื่องราชาปราชญ์ของเพลโตที่ปรากฏในอุดมรัฐนั่นเอง

ดังนั้น บทความนี้จะมุ่งศึกษาแนวคิดเรื่องราชาปราชญ์ของเพลโต ตั้งแต่จุดเริ่มต้นถึงความสัมพันธ์เชิงความคิดของเรื่องอภิปรัชญา ญาณวิทยา และจริยศาสตร์ในลักษณะพรรณนาเชิงวิเคราะห์ ตั้งแต่ประวัติผลงาน และแนวคิดพื้นฐานไปตามลำดับ

ประวัติ, ผลงานและแนวคิดพื้นฐานของเพลโต

ประวัติของเพลโต

เพลโต (Plato, 428/427 B.C. – 348/347 B.C.) เกิดในชนชั้นขุนนางซึ่งเป็นชนชั้นสูง ในช่วงที่เขาเกิดนั้นเอเธนส์อยู่ภายใต้การปกครองของเพริคลีสซึ่งถือว่าเป็นช่วงที่เอเธนส์เจริญรุ่งเรืองถึงขีดสุดทั้งทางการเมืองและวัฒนธรรม ในขณะที่เพลโตเยาว์วัยเอเธนส์ตกเป็นฝ่ายพ่ายแพ้สงครามเพโลพอนนิเซียนต่อสปาร์ตา การแพ้งครามส่งผลให้สปาร์ตาเข้ามามีอิทธิพลทางการเมือง โดยสปาร์ตาได้ส่งคณะบุคคลสามสิบคน (บางทีเรียกว่าทรราชสามสิบคน) เข้ามาเป็นผู้ปกครองและจัดทำรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ให้แก่เอเธนส์ ซึ่งในช่วงระหว่างนั้นเอเธนส์ ได้มีการปกครองแบบคณะราษฎรและประชาธิปไตยสลับสับเปลี่ยนกันไป

บรรยากาศทางวิชาการในขณะที่เพลโตอยู่ในวัยเยาว์มีสองกระแสความคิดที่มีอิทธิพลอย่างมาก อย่างแรกคือกระแสคลาสสิกซึ่งแสดงออกมาในรูปของวรรณกรรมและที่สำคัญเช่น วรรณกรรมโศกนาฏกรรมของโซโฟคลีส, ยูริพิดีส วรรณกรรมสุชนาฏกรรมของอาริสโตฟานีส และวรรณกรรมประวัติศาสตร์ของเฮโรโดตัส เป็นต้น อย่างที่สองคือกระแสแนวคิดของพวกโซฟิสซึ่งเน้นคำสอนเกี่ยวกับวาทศิลป์และเทคนิคการจูงใจคน

หลังจากที่โสเครตีสผู้เป็นอาจารย์ถูกพิพากษาให้ประหารชีวิตโดยการดื่มยาพิษ เพลโตหนีแรงกดดันทางการเมืองไปยังเมืองเมการา และมีโอกาสได้เข้าร่วมรบในสงครามโครินเธียน จากนั้นได้เดินทางไปอียิปต์

ไซริน และตารันโต ในขณะที่อาศัยอยู่ในตารันโต เขาได้เรียนรู้คำสอนทางปรัชญาของพีทาโกรัส จากนั้นได้ไปอยู่ที่ซีราคิวส์ และพยายามเสนอแนวคิดเกี่ยวกับอุดมรัฐและราชาปราชญ์แต่ก็ไม่เป็นที่นิยม สุดท้ายได้เดินทางกลับไปที่เอเธนส์และได้ก่อตั้งสถาบันอคาเดมีซึ่งเปิดสอนปรัชญา ดาราศาสตร์ และคณิตศาสตร์ขึ้น และถึงแก่กรรมในปี 428/427 ก่อนคริสตกาล (วรเจตน์ ภาคีรัตน์, 2561: 78)

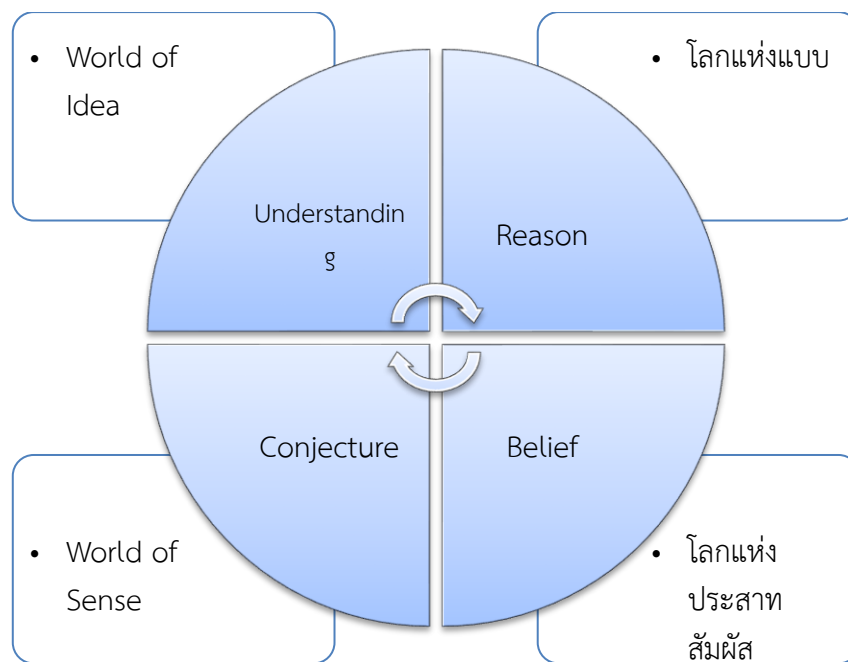
ผลงานของเพลโต

จากการศึกษาผลงานของเพลโตจากนักวิชาการหลายท่าน เช่น สมบัติ จันทรวงศ์ (2520: 9-10) และพลศักดิ์ จิรไกรศิริ (2529: 19-20), Simon Blackburn (1996: 288), George H. Sabine (1961:39), William Ebenstein (1960: 2), เดชชาติ วงศ์โกมลเชษฐ์ (2524: 30) และ เสน่ห์ จามริก (2522: 54) ได้แบ่งงานของเพลโตออกเป็น 4 กลุ่มโดยมีผลงานที่สำคัญๆ เช่น ผลงานเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ มี Apology, Crito, Euthyphro และ Gorgias ผลงานเกี่ยวกับปรัชญาและทฤษฎีแบบมี Meno, Protagorus, Symposium, Phaedo, Republic และ Phaedrus ผลงานเกี่ยวกับภาษาวีธีมี Parmenides, Theaetatus, Sophist และ Statesman และเกี่ยวกับเรื่องทั่วไปได้แก่ Philebus, Timaeus และ Laws ในบรรดาผลงานของเพลโตทั้งหมดมีงาน 7 เรื่อง ที่น่าศึกษาที่สุดได้แก่ Apology, Crito, Phaedo, Symposium, Republic, Statesman และ Laws ส่วนเรื่องที่ถูกพูดถึงว่ามีลักษณะที่อธิบาย ให้เหตุผล และวิเคราะห์ถึงการเมืองอย่างเป็นระบบและมีผู้นิยามอ่านมากที่สุดได้แก่ อุดมรัฐ (Republic), รัฐบุรุษ (Statesman) และ กฎหมาย (Laws) ตามลำดับ

แนวคิดพื้นฐานของเพลโต

เพลโตได้รับอิทธิพลทางความคิดจากโสเครตีสผู้เป็นอาจารย์ของท่าน เป็นไปได้ว่าแนวคิดของโสเครตีสเกี่ยวกับเสียงที่มาจากภายใน (daimonion) หรือเสียงของเทพเจ้าที่คอยเตือนตนให้ทำความดีนั้น เป็นสิ่งที่เพลโตนำมาปรับเป็นแนวคิดของตนในเรื่องของแบบ (Form) ซึ่งถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นและนำไปสู่แนวคิดเรื่องราชาปราชญ์ของเพลโต แบบคืออะไร แบบมีลักษณะอย่างไร และใครสามารถเข้าถึงแบบได้ หากมองในแง่ของปรัชญาการเมือง ราชาปราชญ์ของเพลโตจึงเป็นแนวคิดที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างอภิปรัชญา ญาณวิทยาและจริยศาสตร์อย่างลงตัว

เพลโตเริ่มต้นแนวคิดด้วยการแบ่งโลกออกเป็น 2 ส่วน (Divided line) คือ ส่วนข้างบนเรียกว่าโลกแห่งแบบ (World of Idea) ส่วนข้างล่างเรียกว่าโลกแห่งประสาทสัมผัส (World of Sense) โดยถือว่าสิ่งที่ปรากฏแก่ผัสสะของมนุษย์นั้นเป็นเพียงรูปจำลองของแบบของสิ่งนั้นในโลกของแบบทั้งสิ้น เป็นสิ่งที่ตกอยู่ในกระแสของความเปลี่ยนแปลง เคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลาจึงไม่มีความจริงแท้ในตัวเอง ส่วนแบบของสิ่งต่างๆที่อยู่ในโลกของแบบเป็นสิ่งที่แน่นอน สากล ไม่เปลี่ยนแปลง สมบูรณ์ในตัวเอง เป็นสิ่งเฉพาะ และเข้าถึงได้ด้วยเหตุผล (พิน ดอกบัว, 2532: 141-142) การที่เพลโตแบ่งโลกออกเป็นสองส่วนก็เพื่อแสดงให้เห็นว่าการจะเข้าสู่เป้าหมายสูงสุดได้นั้นจะต้องละจากโลกแห่งประสาทสัมผัสแล้วใช้ปัญญาหรือเหตุผลพิจารณาให้เห็นสัจธรรม (Idea of the Good) ที่เป็นความดีสูงสุดในโลกแห่งแบบได้ ผู้ที่เข้าถึงลักษณะเช่นนี้ เพลโตเรียกว่าราชาปราชญ์ จากนั้น ราชาปราชญ์ก็จะสามารถบริหารหรือปกครองรัฐได้ด้วยความถูกต้องด้วยปัญญาที่มีอยู่ ทำให้เกิดการประสานสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ กฎทุกอย่างต้องสอดคล้องกับธรรมชาติ ตามแนวคิดของเพลโตกฎหมายที่ไม่สอดคล้องกับธรรมชาติจึงไม่มีความจำเป็นบางทีกฎหมายอาจจะกลายเป็นอุปสรรคต่อการจัดการปกครองก็ได้

ภาพที่ 1 การแบ่งโลกออกเป็นสองส่วน

จากแนวคิดเรื่องแบบ ถาวร สุขาภิณยา (2529: 5-6) ได้อธิบายว่าเป็นส่วนของอภิปรัชญาซึ่งจะไปสัมพันธ์กับทฤษฎีความรู้ที่มนุษย์ธรรมดาทั่วไปจะรับรู้หรือเห็นสิ่งต่างๆผ่านดวงอาทิตย์ (Sun) 2 ระดับคือการคาดคะเน (Conjecture) และความเชื่อ (Belief) ส่วนความเข้าใจ (Understanding) และเหตุผล (Reason) เป็นสิ่งที่รับรู้ได้ของราชาปราชญ์ผ่านแบบของความดีสูงสุด (Idea of the Good) เพลโตเปรียบเทียบให้ฟังว่า Idea of the Good ทำหน้าที่เหมือนกับดวงอาทิตย์ ในแง่ที่ว่าดวงอาทิตย์ทำให้ตามองเห็นสิ่งต่างๆ ในขณะที่ Idea of the Good จะทำหน้าที่ทำให้จิตใจของราชาปราชญ์มองออกคิดออกถึงสัจธรรมที่แท้จริง จากแนวคิดข้างต้นนี้จะเห็นได้ว่าแบบแห่งความดี (Idea of the Good) เป็นรากฐานแห่งความรู้ทั้งปวงและเป็นปฐมเหตุของความจริงทั้งหลายและเป็นแบบสูงสุดอยู่บนยอดพีระมิดของแบบทั้งหลาย

ชุมพร สังขปริชา (2531: 54-55) พยายามอธิบายลักษณะโลกแห่งแบบและโลกแห่งประสาทสัมผัสผ่านทางการแบ่งโลกออกเป็นสองส่วน (Divided Line) ไว้ดังนี้

สภาวะของการเรียนรู้ (Cognitive State)	โลกแห่งภูมิปัญญาหรือรูปแบบคือ สัจจะหรือสิ่งที่เป็นจริงโดยแท้ (Intelligible World or Forms)	สิ่งที่เรียนรู้ เป้าหมายของความรู้ (Object of Knowledge)
ภาพพจน์ เกี่ยวกับ เส้นแบ่ง ระดับความรู้	ความเข้าใจ (Understanding) ความรู้ (Knowledge)	มีคุณสมบัติจับต้องไม่ได้, สูงส่ง, ไม่แปรเปลี่ยน, เป็นคุณธรรมอันแท้จริง, มีมาตรฐานทางศีลธรรม, เป็นความรู้ที่สมบูรณ์, ปัญญางดงามประเทืองสว่างโดยแท้, มีจิตสำนึกสมบูรณ์เกี่ยวกับสมมติฐานและข้ออ้างต่างๆ, สัมผัสได้โดยการใช้ความคิดเท่านั้น, พัฒนาโดยใช้วิภาวิวิธี
	ความคิด (Thinking)	เป็นภาพพจน์ที่มองเห็นได้, ใช้เหตุผลพิสูจน์ได้ในเชิงคณิตศาสตร์และเรขาคณิต, ตั้งอยู่บนสมมติฐานที่ไม่ได้รับการวิเคราะห์ตรวจสอบคือตัวบทกฎเกณฑ์และข้ออ้างต่างๆ
	โลกแห่งอายตนะหรือการมองเห็นจับต้องได้ (Sensible World or Beings)	
	ความเชื่อ (Belief)	เป็นสิ่งที่มองเห็นจับต้องได้, แปรเปลี่ยนได้ในการดำรงอยู่และการปรากฏขึ้น จึงเป็นเพียงเสมือนสิ่งที่เห็นจริงโดยแท้เท่านั้นคล้ายภาพพจน์ในฝัน, เป็นความรู้ที่ไม่สมบูรณ์, ความรู้ในเชิงปฏิบัติ
	ความมีจินตนาการ-การมองภาพ (Imaginine)	เป็นการมองภาพเกี่ยวกับรูปลักษณะของสรรพสิ่งที่มองเห็นโดยทั่วไปที่ไม่มีความนึกคิดความเข้าใจอะไร ซึ่งเมื่อเป็นเช่นนี้และจากธรรมชาติของสิ่งเหล่านี้เปลี่ยนแปลงได้ จับต้องได้ จึงไม่มีความเป็นจริงโดยแท้ เป็นสิ่งด้อยค่า

แนวคิดเรื่องแบบของเพลโตสอดคล้องกับคุณธรรมและธรรมชาติของมนุษย์ที่ว่า มนุษย์ประกอบขึ้นจาก 2 ส่วนคือ ร่างกายและจิตวิญญาณ ร่างกายมีลักษณะเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติ ส่วนจิตวิญญาณแบ่งออกเป็นสองส่วนคือ ส่วนที่มีเหตุผลและส่วนที่ไม่มีเหตุผล จิตวิญญาณส่วนที่มีเหตุผลเป็นจิตวิญญาณที่เป็นอมตะและมีกำเนิดมาจากโลกแห่งแบบ ส่วนจิตวิญญาณที่ไม่มีเหตุผลเป็นจิตวิญญาณที่เกิดดับพร้อมร่างกายแบ่งออกเป็นสองส่วนเช่นเดียวกันคือเจตจำนงเป็นจิตวิญญาณฝ่ายสูง ส่วนความอยากหรือความต้องการเป็นจิตวิญญาณฝ่ายต่ำ สรุปแล้วจิตวิญญาณของมนุษย์ออกเป็นสามส่วนหรือสามภาค คือ ส่วนที่

เป็นเหตุผล ส่วนที่เป็นเจตจำนง และส่วนที่เป็นความอยากหรือความต้องการ จิตวิญญาณส่วนที่เป็นเหตุผล จะทำหน้าที่ควบคุมจิตวิญญาณสองส่วนที่เหลือ จากนั้นจะก่อให้เกิดคุณธรรมสามประการคือ จิตวิญญาณ ส่วนที่เป็นเหตุผลจะก่อให้เกิดคุณธรรมคือปัญญา จิตวิญญาณส่วนที่เป็นเจตจำนงจะก่อให้เกิดคุณธรรมคือ ความกล้าหาญ ส่วนจิตวิญญาณที่เป็นความอยากหรือความต้องการหากถูกกำกับโดยจิตวิญญาณส่วนที่เป็น เหตุผลจะก่อให้เกิดคุณธรรมคือการรู้จักพอประมาณ หรือการรู้จักควบคุมความอยากหรือความต้องการ ของตัวเอง คุณธรรมทั้งสามประการนี้เมื่อรวมกันแล้วย่อมก่อให้เกิดคุณธรรมทั่วไปขึ้นมาคือ ความยุติธรรม ทั้งนี้มนุษย์แต่ละคนย่อมมีจิตวิญญาณทั้งสามส่วนผสมผสานกันในส่วนที่แตกต่างกัน ตรงนี้ก็จะบ่งบอก ถึงหน้าที่ของคนนั้นด้วย (วรเจตน์ ภาคีรัตน์, 2561: 85)

จากข้างต้นจะเห็นได้ว่าจิตวิญญาณกับคุณธรรมมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดและเพื่อให้ สอดคล้องกับหลักการที่เพลโตยกขึ้นเป็นประเด็นหลักคือความยุติธรรมอันเป็นเนื้อหาหลักในผลงาน Republic ที่เขาได้ยกย่องผู้ปกครองที่เรียกว่าราชาปราชญ์ก็เพราะราชาปราชญ์เป็นผู้ที่มีจิตวิญญาณส่วนที่ เป็นเหตุผลจะก่อให้เกิดคุณธรรมคือปัญญา และปัญญานั้นก็เป็นคุณธรรมที่รวมเอาคุณธรรมอื่นๆไว้ทั้งหมด เป็นรากฐานของคุณธรรมทั้งหมด เพลโตถือว่า การคาดการณ์ไวล่วงหน้า ความระมัดระวัง การตัดสินใจ ที่แน่วแน่ และความสุขก็รวมอยู่ในคำว่าปัญญา (พระสรสิข รักพรหม, 2537: 21) ดังนั้น ผู้ที่เป็นราชา ปราชญ์จึงเปรียบได้กับผู้หยั่งรู้ฟ้าดิน

เพื่อให้สอดคล้องกับการที่เพลโตกล่าววามมนุษย์ประกอบด้วยสองส่วนคือร่างกายและจิตวิญญาณ และให้ความสำคัญในส่วนที่เป็นจิตวิญญาณมากกว่าก็เพราะการดูแลจิตวิญญาณจะทำให้ถึงความสุขใน ระดับสูงสุดคือความสุขที่เกิดจากการมีปัญญาและเหตุผลทั้งนี้ก็เพราะปัญญาและเหตุผลเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ ถึงความเป็นเลิศของมนุษย์ (พิศาล มุกตาร์ศรี, 2551: 154)

ด้วยเหตุที่เพลโตแบ่งมนุษย์แต่ละคนประกอบด้วยจิตวิญญาณสามส่วนและก่อให้เกิดคุณธรรมตาม ลักษณะของจิตวิญญาณสามประการ เขาจึงได้แบ่งมนุษย์ออกเป็นสามประเภทตามส่วนแห่งจิตวิญญาณ และคุณธรรม ดังนี้

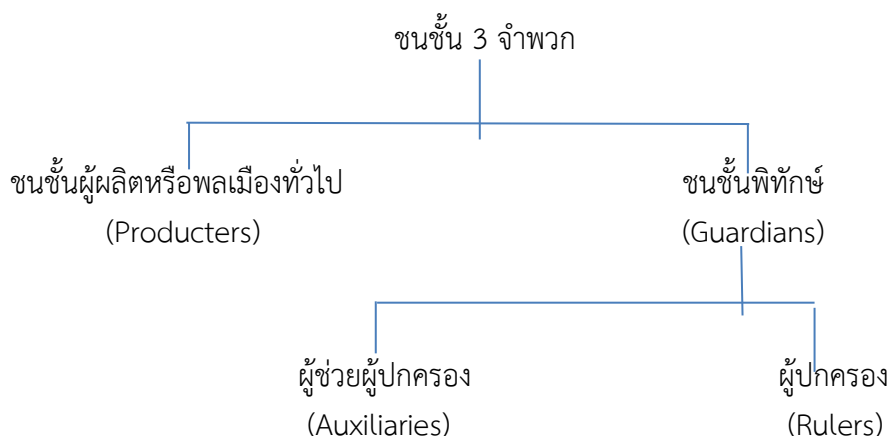
1. ชนชั้นพลเมือง (Producers) เป็นบุคคลที่มีจิตใจอยู่ในภาคต้นหาครอบงำ มีความละโมภที่ เกิด พื้นฐานมาจากความอยาก จึงมีหน้าที่ในการผลิต และสร้างเสริมความมั่นคงทางเศรษฐกิจให้กับรัฐ ถือว่าชน ชั้นพลเมืองมีมากที่สุดในการรัฐ

ในประเด็นนี้เพลโตอธิบายไว้ว่า จิตวิญญาณที่ถูกความอยากครอบงำหรือถูกปกครองด้วยความ โหยหา นอกจากจะอยู่ห่างไกลจากความยุติธรรมแล้วยังต้องเผชิญหน้ากับความทุกข์ ความขัดแย้ง และเต็มไปด้วยความวุ่นวายในการแสวงหาทรัพย์สินสมบัติ หรือความสมบูรณ์ทางวัตถุ ช่วงชีวิตของผู้ที่มีจิตวิญญาณ ถูกครอบงำด้วยความอยากย่อมมีแต่เพียงการสลับกลับไปมาระหว่างความอยากกับการบรรเทาความอยาก เท่านั้น

2. ชนชั้นพิทักษ์หรือผู้ช่วยชนชั้นปกครอง (Guardians, Auxiliaries) เป็นบุคคลที่มีจิตวิญญาณมี น้ำใจครอบครองสังคม เป็นพวกรักเกียรติยศชื่อเสียง มากกว่าทรัพย์สินสมบัติ มีน้ำใจสูง รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ ประชาชน มีความอ่อนโยน กำลังกายดี เหมาะแก่การเป็นผู้นำต่อต้านศัตรูภายนอกมากกว่า และให้ความ ค้ำครองประชาชนภายในรัฐ

3. ชนชั้นปกครอง (Rulers) เป็นบุคคลที่มีจิตวิญญาณประกอบด้วยเหตุผล ให้ความคุ้มครอง ประชาชน มีความฉลาด มีปัญญามาก รับรู้อะไรได้รวดเร็ว หมั่นแสวงหาแนวทางศึกษาเล่าเรียน เป็นผู้ให้

ความสำคัญเกี่ยวกับการพิทักษ์ผลประโยชน์ของรัฐเป็นที่ตั้งบุคคลประเภทนี้มีจิตวิญญาณสูงส่ง (พระสรสิข
รักพรหม, 2537: 36, Ian Adams and R. W. Dyson, 2007: 6) หากสรุปเป็นภาพจะได้ดังนี้

ในช่วงหนึ่งของ The Republic เพลโตพยายามที่จะเชื่อมโยงระหว่างจิตวิญญาณของมนุษย์ไปยัง
นครรัฐ หมายความว่า หากมนุษย์สามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนตามจิตวิญญาณได้อย่างสมบูรณ์แบบ นครรัฐ
ก็จะเป็นนครที่น่าอยู่ สมบูรณ์แบบตามไปด้วย ด้วยเหตุนี้เพลโตจึงเรียกนครรัฐว่าจิตวิญญาณที่ขยายใหญ่ขึ้น
นั่นเอง และการที่

เพลโตได้แบ่งชนชั้นและหน้าที่ของชนชั้นนั้นๆไว้ว่า ราชาปราชญ์ทำหน้าที่ปกครอง ผู้พิทักษ์ทำหน้าที่
ป้องกันและรักษานคร ส่วนพลเมืองทั่วไปทำหน้าที่เป็นผู้ผลิตนั้น เขายังได้บอกไว้ว่าแต่ละชนชั้นนั้นถูกสร้าง
มาจากอะไรผ่านปกรณัมว่าด้วยโลหะธาตุว่า พระเจ้าได้สร้างผู้ปกครองผสมด้วยทองคำ สร้างผู้พิทักษ์ผสม
ด้วยเงิน และสร้างผู้ผลิตผสมด้วยทองแดง (บ้างก็ว่าเหล็ก หรือทองเหลือง) นอกจากนั้นยังได้เปรียบเทียบ
จิตวิญญาณคล้ายสัตว์สามประเภทคือ มนุษย์เปรียบได้กับจิตวิญญาณส่วนที่เป็นเหตุผล สิ่งใดเปรียบได้กับ
จิตวิญญาณส่วนที่เป็นความกล้าหาญ อสุรและสัตว์ร้ายเปรียบได้กับจิตวิญญาณส่วนที่เป็นความอยาก อีก
ทั้งได้กล่าวถึงที่อยู่ของจิตวิญญาณว่าเหตุผลอยู่ในศีรษะหรือสมอง ความกล้าหาญอยู่ที่ทรวงอกหรือหัวใจ
ความอยากอยู่บริเวณท้องคล้ายๆกับความเชื่อของชาวฮินดู จากนั้นได้กล่าวว่าเมื่อใดก็ตามที่แต่ละชนชั้นทำ
หน้าที่ของตนได้อย่างสมบูรณ์แบบ กล่าวคือ ชนชั้นปกครองทำหน้าที่บริหารบ้านเมือง ชนชั้นพิทักษ์ทำ
หน้าที่คอยสนับสนุนดูแลให้บ้านเมืองเกิดความสงบเรียบร้อย และชนชั้นผลิตก็ผลิตสินค้าเพื่อปากท้องของ
ผู้คน ความยุติธรรมก็จะบังเกิดขึ้น (พิศาล มุกตารัตน์, 2551: 149-150, 155-156, ปรีชา ช้างขวัญยืน,
2523: 146)

ราชาปราชญ์คือใคร

จากแนวคิดเรื่องแบบที่แบ่งโลกออกเป็นสองส่วน ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการแบ่งประเภทชนชั้นของ
มนุษย์และความรู้กล่าวคือโลกแห่งผัสสะซึ่งทุกสิ่งทุกอย่างที่อยู่ภายในโลกใบนี้มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา
และไม่ยั่งยืน ส่วนโลกแห่งแบบไม่เปลี่ยนแปลงและยั่งยืน ดังนั้น เพลโตจึงได้แบ่งการเข้าถึงโลกทั้งสอง
ภายใต้ขอบเขตของการศึกษาโดยกล่าวถึงการศึกษาว่าเป็นเครื่องมือในการเมืองที่ดีและการแบ่งชนชั้น
ปกครอง ใครจะสังกัดชนชั้นใดให้ขึ้นอยู่กับความสามารถในทางการศึกษาของเขา เด็กที่เกิดจากพ่อแม่ผู้

เป็นพลเมืองของประเทศ อาจจะได้เลื่อนขั้นเป็นนักปกครองก็ได้ ถ้าเขาได้รับการศึกษาที่ดี ส่วนเด็กที่เป็นลูกของนักปกครองอาจเป็นพลเมืองก็ได้ ถ้าไม่ประสบผลสำเร็จด้านการศึกษา ดังนั้นระบบการศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสร้างคนให้เป็นนักปกครองที่ดี ในขณะเดียวกันก็เป็นเครื่องกลั่นกรองใช้เป็นหลักประกันว่าคนที่มีการศึกษาดี มีคุณสมบัติเหมาะสมเท่านั้น จึงจะได้เป็นนักปกครอง ซึ่งจะได้วิเคราะห์การศึกษาในอุดมรัฐที่ทำให้การเมืองที่ดีได้ตามลำดับดังนี้

1. ขั้นต้น เป็นการให้การศึกษาแก่เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี จะได้รับโอกาสทางการศึกษาที่เท่าเทียมกันทั้งเด็กชายและเด็กหญิง โดยวิชาที่ศึกษาเล่าเรียนประกอบด้วย กายบริหาร (ยิมนาสติก) และดนตรี กายบริหารเกี่ยวข้องกับการพัฒนาร่างกาย ในขณะที่ดนตรีถูกกำหนดขึ้น เพื่อยกระดับจิตวิญญาณดนตรีนั้นหมายรวมเอา วัฒนธรรมเข้าไปด้วย ดังนั้นวิชาทั้งสองจึงรวมทุกวิชาที่ทำให้คนเป็นผู้ดี คือ วรรณคดี ดนตรี และเลขคณิตเบื้องต้น วิชาเรียนจะต้องไม่เป็นแบบบังคับ แต่อาจมีเล็กน้อยเท่าที่จำเป็น เพราะคนที่เสรีชนไม่ควรเรียนเยี่ยงทาสการเรียนที่เกิดจากการบังคับ จะทำให้วิชาที่เรียนไม่ติดอยู่ในจิตวิญญาณ วิธีเรียนจะต้องมีความสุขสนุกสนานเหมือนวิธีเล่น ด้วยวิธีดังกล่าวจะทำให้รู้ได้ว่าใครมีความสามารถทางไหน และพร้อมจะถูกคัดเลือกในขั้นต่อไปในขั้นเรียนนี้ เป้าหมายของการศึกษาก็เพื่อปลูกฝังคุณธรรมและจริยธรรมแก่เด็ก ด้วยการอบรมให้มีระเบียบวินัยเมื่ออายุประมาณ 18 ปี จะเน้นการฝึกฝนทางด้านการทหาร ทำให้ไม่มีเวลาว่างสำหรับการศึกษา

การศึกษาในขั้นต้นที่เน้นเรื่องดนตรีเพราะจังหวะในดนตรีหรือในลีลาของบทกวีจะช่วยให้สอดคล้องและกลมกลืนในจังหวะของธรรมชาติและแสงงามและกลมกลืนขึ้นในวิญญาณด้วยการสัมผัสอย่างสม่ำเสมอกับสิ่งอันเป็นสุนทรีย์ จิตวิญญาณของเด็กจะสอดคล้องไปกับดนตรีอย่างไม่รู้ตัวกับความงามของเหตุผลและปัญญา และเขาจะมีความพร้อมที่จะฟังและเข้าใจต่อเหตุผลเมื่อเขาก้าวเข้าสู่วัยอันควร ส่วนเรื่องของกายบริหารหรือยิมนาสติกนั้นก็เพื่อสร้างบุคลิกภาพที่ดีและแข็งแรง หากศึกษาแต่เพียงดนตรีอย่างเดียวอาจทำให้มีแต่ความอ่อนโยนและอ่อนแอหรือหากเน้นกายบริหารหรือยิมนาสติกอย่างเดียวย่อมโน้มเอียงที่จะสร้างความกระด้างและดุร้าย หากศึกษารวมกันทั้งสองแบบย่อมจะสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ความมีเอกภาพในวิญญาณทำให้มีทั้งความกล้าหาญและสุภาพอ่อนโยน (ซุซันพรสังขปริชา, 2531: 69-70)

2. ขั้นกลาง ผู้ที่สอบตกจากการคัดเลือกในขั้นต้นจะออกไปประกอบอาชีพเป็นพลเมือง ส่วนผู้ที่สอบผ่านจะได้เรียนต่อไปอีก 10 ปี วิชาที่เรียนคงเหมือนกันในขั้นต้นเพียงแต่ต้องมีความรู้ลึกซึ้ง และมองเห็นความสัมพันธ์ที่แต่ละวิชามีต่อกัน ได้แก่ วิชาเลขคณิต เรขาคณิต และดาราศาสตร์

ด้วยการศึกษาในขั้นต้นซึ่งเป็นการผสมผสานระหว่างดนตรีและกายบริหารหรือยิมนาสติกนั้นยังมิใช่การพัฒนาความรู้และภูมิปัญญา ในขั้นกลางนี้จึงเน้นรายวิชาที่ใช้ความคิดและนำไปสู่การนึกคิดทั้งนี้ก็เพื่อที่จะแก้ปัญหาต่างๆที่มีความซับซ้อนและความขัดแย้งกันของอารมณ์และความรู้สึกต่างๆเพื่อที่จะทำให้เกิดความหนักแน่นในความเคลื่อนไหวและสอดคล้องกลมกลืนกันด้วยดีและในที่สุดก็นำไปสู่ปรัชญาอันแท้จริง (ซุซันพรสังขปริชา, 2531: 70-71)

3. ขั้นสูง เมื่ออายุครบ 30 ปี มีการทดสอบอีกครั้งหนึ่งผู้สอบไม่ผ่านจะออกไปทำหน้าที่ผู้พิทักษ์ผู้สอบผ่านจะได้เรียนต่อไปอีก 5 ปี วิชาที่ศึกษาคือวิชาไดอะเลคติก หรือวิชาวิธี และหลักการสูงสุดทางด้านศีลธรรม เมื่อทุกคนเรียนจบหลักสูตรอายุครบ 35 ปีจะออกไปฝึกฝนปฏิบัติงานโดยการรับใช้ประชาชนในตำแหน่งผู้ช่วยราชาปราชญ์ จนกระทั่งมีอายุครบ 50 ปี ผู้ที่ผ่านการทดสอบว่ามีความสามารถในทุกด้านแล้ว จึงจะมีสิทธิเข้ารับตำแหน่งราชาปราชญ์ตามวาระที่หมุนเวียนกันมาถึง ซึ่งวิชาที่ให้ศึกษา

สำหรับบุคคลผู้ที่เตรียมตัวจะเป็นราชาปราชญ์ เป็นการศึกษาวิชาชั้นสูงสุด อันได้แก่ เลขคณิต เรขาคณิต และไดอะเลคติก (พลคักดี จีโรกรศิริ, 2529: 15-18, ปรีชา ช้างขวัญยืน, 2523: 279-304) และหากได้เป็นนักปกครองแล้ว เพลโตบอกว่าจะต้องมีหน้าที่สองอย่างคือ อย่างแรกต้องปฏิบัติหน้าที่บริหารในระดับสูงอย่างเต็มที่และเป็นธรรม อย่างที่สองคือจะต้องคิดค้นแสวงหาสัจธรรมที่สูงขึ้นไป สัจธรรมในที่นี้เพลโตกล่าวไว้ว่าไม่เหมือนกับวิชาที่เรียนอื่นๆที่สามารถสั่งสอนให้ผู้อื่นรู้ได้ แต่หลังจากที่เขาได้ลงมือปฏิบัติงานไปไ้ระยะหนึ่งแล้ว สัจจะก็จะเกิดขึ้นอย่างไม่รู้ตัว (พลคักดี จีโรกรศิริ, 2529: 29)

ในการศึกษาทั้งสามขั้นนี้หากจะกล่าวตามหลักจะมีเพียงแค่สองขั้นเท่านั้นคือขั้นต้น (Elementary education) เป็นการฝึกเด็กจนถึงอายุยี่สิบปี ส่วนขั้นกลางกับขั้นสูงนับเป็นอันเดียวกันคือเป็นขั้นสูง (Higher education) มีอายุระหว่างยี่สิบถึงสามสิบห้าปี ใครที่ฝึกหรือสอบไม่ผ่านจะได้ทำหน้าที่ในการดูแลรักษาประเทศหรือผู้พิทักษ์ ส่วนผู้ที่สอบผ่านก็จะได้ศึกษาในระดับสูงขึ้นเพื่อการเป็นชนชั้นปกครอง (ruling classes) และทำหน้าที่เป็นผู้ปกครอง (ruler) ต่อไป (George H. Sabine, 1961: 56)

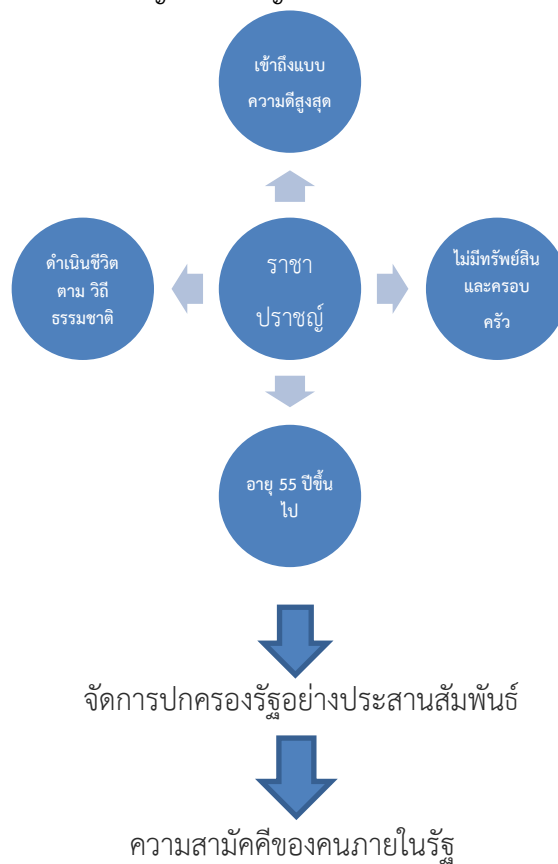
นอกจากประเด็นทั้งหมดที่กล่าวมา ในทฤษฎีคอมมิวนิสต์ของเพลโต (Plato's Communism) ได้เสนอแนวทางสำคัญไว้ 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง ห้ามไม่ให้มีทรัพย์สินส่วนบุคคลไม่ว่าจะเป็นบ้าน ที่ดิน หรือเงิน ทั้งนี้สำหรับชนชั้นปกครองและชนชั้นพิทักษ์เท่านั้น กลุ่มนี้ต้องรวมกันอยู่เป็นครอบครัวใหญ่แล้วก็ให้รับประทานอาหารร่วมกัน ส่วนที่สองคือให้ยกเลิกระบบแต่งงาน (ห้ามการมีครอบครัว) ส่วนการมีเพศสัมพันธ์แล้วแต่ผู้ปกครองเห็นสมควรเพื่อการที่จะได้บุตรธิดาที่ดีที่สุด ส่วนชนชั้นล่างหรือสายอาชีพ (artisans) สามารถมีครอบครัว ทรัพย์สิน และภรรยาได้ (George H. Sabine, 1961: 56)

จากแนวคิดของ วรเจตน์ ภาศิริรัตน์ (2561: 85), พระสรสิข รักพรหม (2537: 21, 36), พิศาล มุกดา รัศมี (2551: 149-156), Ian Adams and R. W. Dyson (2007: 6), ปรีชา ช้างขวัญยืน (2523: 146, 279-304), ชุมพร สังขปรีชา, 2531: 69-71), พลคักดี จีโรกรศิริ, (2529: 15-18, 29), George H. Sabine (1961: 56) สามารถสรุปแนวคิดเรื่องราชาปราชญ์เป็นตารางได้ดังนี้

ระยะ	อายุ	จิตวิญญาณ	คุณธรรม	การศึกษา	วิชาที่เรียน	หน้าที่	การเข้าถึง	ข้อห้าม	ความยุติธรรม
หนึ่ง	(20 ปี) อบรมและเรียนถึง 18 ปี ฝึกทหารอีก 2 ปี	ความอยาก ความต้องการ	รู้จักประมาณ การควบคุมตนเอง	ระดับต้น	กายบริหาร, ยิมนาสติก, ดนตรี, กวีนิพนธ์, คณิตศาสตร์เบื้องต้น	ผู้ผลิต	เข้าถึงเพียง โลกระดับ ผัสสะ		ผลจากการ แบ่งแยกชนชั้น และการแบ่งแยก หน้าที่หรือการให้ ทุกคนตามส่วนที่ ควรได้รับ เกิดจาก
สอง	(35 ปี) 21-30 ปี	เจตจำนง	มีน้ำใจ ความกล้าหาญ	สูง	คณิตศาสตร์ระดับสูง และดาราศาสตร์ ตรรกวิทยาหรือ ปรัชญา	ผู้พิทักษ์ คือ ทำหน้าที่ บริหารงาน ของรัฐและ ทหาร	เข้าถึงเพียง โลกระดับ ผัสสะ	ห้ามมี ทรัพย์สิน และ ครอบครัว	การความสมดุล และการประสาน กลมกลืนของจิต วิญญาณทั้งสาม
	31-35 (50 ปี) 36-50 ปี	เหตุผล	ปัญญา				เข้าถึงโลก แห่งแบบ		
สาม	55 ปี	ผู้ที่มีความสามารถในระดับสูงสุดจะได้รับการคัดเลือกให้เป็นสมาชิกชนชั้นปกครองคือคณะราชาปราชญ์ ห้ามมีทรัพย์สินและครอบครัว เป็นเข้าถึงแบบของความดีสูงสุด (Idea of the Good) จึงรู้แจ้งถึงสัจธรรม สามารถมองโลกได้อย่างแม่นยำ กฎหมายจึงไม่มีความจำเป็น ผิด ถูกประการใดราชาปราชญ์จะเป็นผู้กำหนดเอง หากมีความจำเป็นต้องออกกฎหมาย ราชาปราชญ์จะเป็นผู้วินิจฉัยเอง							

องค์ความรู้ที่ได้รับ

จากการศึกษาเรื่อง “ราชาปราชญ์ตามปรัชญาของเพลโต” เกิดองค์ความรู้ดังนี้

บทสรุป

การที่เพลโตได้เสนอแนวคิดเรื่องราชาปราชญ์ก็เพื่อจะชี้ให้เห็นว่าประชาชนในรัฐจะฉลาด มีความสุขและมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้นั้นจะต้องถูกปกครองโดยผู้ที่มีเหตุผลและสติปัญญา โดยเบื้องต้นทุกคนจะต้องได้รับการศึกษาไปตามระบบเพื่อเพิ่มความเข้มแข็งทางร่างกายและความสามารถทางจิตวิญญาณ ผู้สอบผ่านในระดับต้นจะได้ขึ้นไปเรียนในระดับกลาง ผู้สอบผ่านในระดับกลางจะได้ขึ้นไปเรียนในระดับสูง ซึ่งเรียกว่าผ่านภาคทฤษฎี จากนั้นจะต้องได้รับการทดสอบในภาคปฏิบัติเพื่อค้นหาผู้ที่มีความสามารถในการที่จะเป็นผู้ปกครองได้ ผู้ที่สอบผ่านภาคปฏิบัติจึงจะถูกเรียกว่าราชาปราชญ์ ดังนั้นราชาปราชญ์จึงเป็นผู้มีความรู้ มีเหตุผล มีปัญญา ความรู้ได้มาจากการศึกษาในภาคทฤษฎีคือการผ่านการศึกษาตามลำดับเหตุผลได้มาจากภาคปฏิบัติที่ได้ทดลองงานด้านการปกครองอย่างครบถ้วนสมบูรณ์และสามารถที่จะทำการปกครองได้อย่างแท้จริง ส่วนปัญญานั้นเป็นลักษณะที่ผู้ปกครองสามารถเข้าใจอย่างแท้จริงต่อการศึกษาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติจนสามารถสัมผัสสิ่งที่เรียกว่าแบบของความดีสูงสุด (Idea of the Good) ได้ เมื่อผู้ปกครองหรือราชาปราชญ์เข้าถึงแบบของความดีสูงสุด (Idea of the Good) แล้วจะสามารถจัดการปกครองในรัฐได้อย่างประสานสัมพันธ์ ประชาชนภายในรัฐเป็นอยู่ด้วยความสามัคคี มีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี ไม่มีความขัดแย้ง และดำเนินไปตามวิถีของธรรมชาติ รัฐใดที่ปกครองโดยราชาปราชญ์ กฎหมายทั่วไปจึงไม่มีความจำเป็นเพราะอาจจะเป็นอุปสรรคต่อการจัดการปกครองไปเสียอีก

เอกสารอ้างอิง

- ชุมพร สังขปรีชา. (2531). **ปรัชญาและทฤษฎีการเมืองว่าด้วยธรรมชาติมนุษย์**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เดชชาติ วงศ์โกมลเชษฐ์. (2524). **ทฤษฎีการเมืองและสังคม**, พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: บพิธการพิมพ์.
- ถาวร สุขกันยา. 2529. **ปรัชญาการเมืองเบื้องต้น**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. (อัสสำเนา)
- ปรีชา ช้างขวัญยืน. (2523). **อุดมรัฐ (แปล)**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2544). **ความยุติธรรม ในปรัชญาการเมือง**. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัดอรุณการพิมพ์.
- พระสรสิข รักรวม. (2537). **การศึกษาเปรียบเทียบแนวคิดทางการเมืองของเพลโตกับแนวความคิดทางการเมืองของพุทธศาสนาเถรวาท**. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหิดล.
- พลศักดิ์ จิรไกรศิริ. 2529. **ความคิดทางการเมืองเบื้องต้น**. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- พิศาล มุกดารัตน์. (2551). **บทสำรวจปรัชญาการเมืองคลาสสิก**. กรุงเทพมหานคร: วิชาษา.
- วรเจตน์ ภาคีรัตน์. (2561). **ประวัติศาสตร์ความคิดนิติปรัชญา**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.
- สมบัติ จันทรวงศ์. (2520). **ทฤษฎีการเมืองตะวันตกเล่มที่หนึ่ง สมัยโบราณและสมัยกลาง (แปล)**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- เสน่ห์ จามริก. (2522). **ความคิดทางการเมืองจากเพลโตถึงปัจจุบัน (แปล)**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- George H. Sabine. (1961). **A History of Political Philosophy**, third edition. New York: Holt, Rinehart, and Winston.
- Ian Adams and R. W. Dyson. **Fifty Major Political Thinkers**. Second Edition. New York: Routledge, 2007
- Simon Blackburn. (1996). **The Oxford Dictionary of Philosophy**. Great Britain by Mackays Ltd: Oxford University Press.
- William Ebenstein. (1960). **Great Political Thinker, Plato to the Present**, third edition. New York: Holt, Rinehart, and Winston.